

Uvod

Asertivnost se definiše kao sposobnost i spremnost osobe da jasno izražava svoje misli, stavove i osećanja i da brani svoja legitimna prava, bez obzira na to ko, kada i zašto joj ta prava ugrožava. Asertivnost se smatra vidom socijalne i emocionalne inteligencije i kao naučeni vid ponašanja povlači za sobom pitanja oko faktora koji su odgovorni za takav oblik ponašanja.

Rezultati su pokazali da ne postoji značajna povezanost asertivnog ponašanja ispitanika i vaspitnih stilova njihovih roditelja. Međutim, utvrđena je povezanost bazičnih dimenzija ličnosti i asertivnosti, kao što je pozitivna korelacija ekstraverzije i asertivnosti i negativna korelacija asertivnosti sa neuroticizmom. Utvrđena je i povezanost bazičnih dimenzija ličnosti i određenih vaspitnih stilova. Takođe, dobijeni podaci ukazuju na uticaj koji imaju porodični odnosi, kao što su slaganje roditelja i bračni konflikti na razvoj neuroticizma i psihoticizma kod adolescenata.

TEORIJSKI PRISTUP

Vaspitni stilovi roditelja

Vaspitni stil roditelja podrazumeva procenu roditelja kojim vaspitnim postupcima će na najbolji način ostvariti svoje vaspitne ciljeve, a da ne naruše, pre svega, emocionalni odnos prema detetu, tj. postupak proističe iz bazičnog osećanja prihvatanja i ljubavi, ili odbacivanja i uslovne ljubavi. Emocionalni činilac (ljubav, mržnja, nežnost, hladnoća) smatra se najvažnijom komponentom vaspitnog stila roditelja. Osećajni deo vaspitnih postupaka u najvećoj meri odražava stavove roditelja i doprinosi u usmeravanju delovanja.

Vaspitni stilovi se formiraju veoma rano. Dete ih usvaja kao model roditeljskog ponašanja, a reakciju deteta roditelji doživljavaju kao pozitivno ili negativno potkrepljenje za svoje postupke. Dakle, moglo bi se reći da su vaspitni stilovi dvosmerni proces.

Vaspitni stil obuhvata dva elementa roditeljstva: prihvatanje i čvrstu kontrolu. Prihvatanje (toplina i podrška) podrazumeva trud roditelja da dete razvija u zrelo, samosvesno, asertivno ličnost, pružajući mu podršku, aktivno se uključujući u njegove aktivnosti, prepoznajući njegove potrebe i zahteve i adekvatno odgovarajući na njih.

Čvrsta kontrola (u literaturi se može naći i kao kontrola ponašanja) odnosi se na zadatke koje roditelji postavljaju deci, kako bi ih integrisali u porodicu i društvo svojim zahtevima, nadgledanjem, disciplinom i suprotstavljanjem dečijoj neposlušnosti kao i kontrolom detinjih impulsa.

Na osnovu ovih kriterijuma, definisana su četiri vaspitna stila:

Permisivni roditelji (nedirektivni, popustljivi), koje odlikuje visoka toplina i niska kontrola. Permisivni roditelji se dalje mogu podeliti u grupe: demokratski roditelji, koji su blagi i savesni i posvećeni detetu, uključeni delimično u detetove aktivnosti i nedirektivni roditelji, koji funkcionišu po principu „laissez faire“.

Neuključeni (nezainteresovani) roditelji imaju nisku toplinu i nisku kontrolu.

Postoji još jedan vrlo značajan element koji objedinjuje, ujedno i diferencira toplinu i kontrolu u vaspitnim stilovima, a to je psihološka kontrola. Barber (1996) definiše psihološku kontrolu kao napore roditelja da utiču na psihološki i emocionalni razvoj deteta kroz predstave o osećaju krivice, odgovornosti i predstave o ljubavi.

Dimenzije ličnosti po Ajzenku

Ajzenk je faktorskom analizom utvrdio postojanje dve fundamentalne dimenzije ličnosti koja će postati predmet ogromnog broja daljih istraživanja. To su dimenzije ekstraverzija-introverzija i dimenzija neuroticizam-stabilnost. Ove dimenzije su međusobno ortogonalne i bipolarne. U kasnijim istraživanjima Ajzenk je ekstrahovao još jednu dimenziju ličnosti- psihoticizam. Kao bihevorista, smatrao je da je učenje bitan proces koji utiče na razvoj ličnosti, ali je u prvi plan isticao uticaj nasleđa, odnosno kakarakteristike budnosti centralnog nervnog sistema. Na osnovu toga, Ajzenk daje opise dimenzija ličnosti:

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com